

Rugsjūčio 24-oji, šv. Baltramiejaus diena, Lietuvoje tradiciškai laikoma gandrų palydomis. Gandrai žiemaviečių link pradeda keliauti jau nuo rugsjūčio vidurio, o į mėnesio pabaigą jų beveik nebelieka.

Mūsiškiai paukščiai žiemoti paprastai lekia vadinamuoju rytiniu keliu – tiesiai į pietus, aplenkdami Karpatų kalnus pro Ukrainą pasiekia Bulgariją. Maisto čia gausu, tad jie kelioms dienoms apsistoja pailsėti. Po to skrenda per Turkiją iki Sinajaus pusiasalio, kur dar syki išsisi. Afrikoje jie keliauja Nilo slėniu, kol pasiekia Viktorijos ir Tanganikos ežerus. Kai kurie čia ir lieka žiemoti, o kiti skrenda dar toliau ir pasiekia net Pietų Afrikos Respubliką. Tokia kelionė trunka 2-3 mėnesius.

Paukščiai įveikia mažiausiai 8-10 tūkst. kilometrų. Lietuvos gandrų populiacija yra tikrai didelė – priskaičiuojama apie 20 tūkst. perinčių porų, o pagal tankumą turbūt vienintelė tokia visoje Europoje. Tačiau šie metai mūsų gandrų ne itin sėkmingi – dažname lizde buvo tik po vieną ar du jauniklius, daug lizdų taip ir liko tušti. Pasak gamtininkų, negalima kaltinti nei vasaros, nei kad trūko maisto, bet gamta turi savo paslapčių. Lietuvos ornitologų draugija rudenį paskelbs tikslus duomenis, kiek šalyje šiemet perėjo baltųjų gandrų porų, kiek buvo išauginta jauniklių.

Mūsų gandrai keičiasi, tampa vis labiau „civilizuoti“. Jie vis dažniau lizdus suka patys ant elektros stulpų. Beje, lizdai jau „grįžta“ ant stogų ir į medžius. Tam padeda ir žmonės, iškeldami lizdų pagrindus. Gandrai pasitiki žmonėmis, todėl prarado baimę ir lizdus suka prie pat trobų, maistą renka pakelėse ar šmirinėdami tarp laukuose dirbančių žmonių.

Nors iš prigimties šie paukščiai nėra labai draugiški savo gentainiams, tačiau, panašu, jų tarpusavio santykiai švelnėja. Seniau, jeigu vienas lizdas nuo kito būdavo nutolęs mažiau kaip kilometrą, tarp gandrų kildavo žiaurios grumtynės. Jų metu buvo sudaužomi kiaušiniai, užkapojami jaunikliai ir net sužeidžiami ar pribaigiami suaugę paukščiai.

Parašė Romana

Trečiadienis, 24 Rugpjūtis 2016 09:37

Dar vienas naujas bruožas – gyvenimas kolonijomis. Kai prieš kelis dešimtmečius Šakių rajone, Slavikų kaime, vienoje tuopoje įsikūrė bene šešios baltųjų gandrų poros, Lietuvoje tai buvo neregėtas atvejis, nors Europos pietiniuose regionuose, pavyzdžiui, Ispanijoje, gandrai paprastai peri kolonijose. Šiek tiek vėliau apie 30 lizdų kolonija gyvavo Bitėnų kaime prie Rambyno kalno. Ji yra ir dabar, tik kiek mažesnė. Dar didesnė kolonija neseniai aptikta Šilutės rajone. Išlydėję gandrų, lauksime jų sugrįžtant ir sutikdami sveikinsime juos per Gandrines, kovo 25-ąją.